

**Hals
Arkiv**

Erindringerne er fortalt af Georg Nielsen til Johannes Elsnab den 10. februar 2020.

*Billedredigering Asbjørn Thomsen
Udgivet juli 2024.*

Et uddrag af erindringerne **“Georg Nielsens barndom på Poppelgaard”**

er tidligere bragt i *Årsskrift 2020*
Hals Museumsforening og Arkiv.

Årsskriftet kan læses på www.halsarkiv.dk

Ved folketællingen i 1880 bor ægteparret Jacob Jensen og Ane Johanne Svendsdatter på gården Egen sammen med 2 plejebørn - hvoraf den ene må være Lars Nielsen, Georg Nielsens farfar - samt 3 karle og 1 tjenestepige.

I 1888 køber Lars Nielsen Poppelgaard. Fotoet med familien i forgrunden er taget i 1898.

Foto: Hals Arkiv, B4638

Georg Nielsens erindringer

Indsamlet og redigeret af Johannes Elsnab

Georg Nielsen (f.1932) er den ældste af en søskendeflok på 6, der voksede op på Poppelgaard, Houvej 248, Øster Hassing. De 5 øvrige er tvillingerne Else og Birthe (f. 1935), Lars (f. 1940), Sinne (f.1944) og Niels Jacob (f. 1948).

Forældrene Johanne (1908-1988) og Søren Nielsen (1905-1994) ejede Poppelgaard i Øster Hassing fra 1930 til 1984.

Georg Nielsen har tilbragt hele arbejdslivet indenfor landbruget. Først med en praktisk uddannelse og landbrugsskoleophold, dernæst en uddannelse som agronom i 1961. Senere virkede han som udsendt af Mellemløkkeligt Samvirke, blandt andet i Thailand.

Efter nogle år som konsulent for Landbrugets Oplysnings- og Konferencevirksomhed blev han fra 1968 forstander for Landbrugets Informationskontor og fra 1972 også forstander for Tune Landboskole.

Ungkarl Lars Nielsen køber Poppelgaard i 1888

Jeg vil starte med at fortælle om Lars Poppelgaard, min farfar, som var født på Fruerlund, nabo med Hølund Mejeri. Der var åbenbart så mange børn, at han blev ”udstationeret” hos Jacob Egen, (Jacob Jensen). Han havde en søster, Else, som jeg kan huske var gift med en graver og ringer i Ulsted, Jens Berntsen. De boede tæt ved bydammen, og døde i 40’erne. Farfar voksede op på gården Egen. Han døde i 1931, inden jeg blev født.

Ved skøde af 17. december 1888, tinglæst 21. december sælges ”Pukkelgaard (Poppelgaard) af ØHassing ... til Ungkarl Lars Nielsen af Egen”.

Lars Nielsen blev gift med Jensine fra Sønderhaven i Øster Hassing. Jensines mor var Maren Jensdatter fra Krogen i Melholt. Hendes bror Jens Jensen kom til gården Elsnab i Ulsted i 1867 og flyttede til Hedegaard i 1902. Hans søn Niels, som kom til at hedde Elsnab, husker jeg fra vore mange besøg på Hedegaard i min barndom, inden Johannes’ far Jens og mor Gudrun rykkede ind i det store stuehus, og blev mors og fars gode venner.

*Poppelgaards stuehus
fotograferet omkring 1930,
hvor Georg Nielsens forældre,
Johanne og Søren Nielsen,
overtog gården efter Søren
far Lars Nielsen.*

Foto: Hals Arkiv, B16179

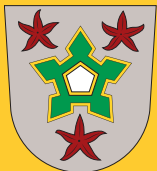
Jensine var én af de yngste, ud af en stor børneflokk. Der var bl.a. Stine, der var gift ved Kresten Andersen, Sønderkær, og der var Hanne i Pallisgaard og der var Marie i Krogen (Melholt), der flyttede til Aalborg, og der var Marie der var gift med slagter Hansen i Aalborg og så var der Svendmine, der blev gift med Nygaard på Øster Hassing Kær. De fik sønnen Esben Nygaard, der bl.a. fik datteren Martha, der nu er ejer af gården. En bror til Esben hed Peter. Han blev entreprenør og boede i Tylstrup hvor han byggede sig et stort hus. Han var under 2. verdenskrig storentreprenør på flyvepladsen, hvor han arbejdede for tyskerne. Efter krigen fik han en fængselstraf på et par år. Hans bror Søren var drænmester og boede på Molehaven i Øster Hassing, mens en anden bror Anton Nygaard var grisehandler i Ulsted. En tredje bror var Johannes i Møllegården i Ulsted. En bror, Laurits, rejste til USA og var der i nogle år, hvorefter han vendte hjem til Danmark og boede sammen med sin mor i Ulsted. Han blev kæmner eller kommunekasserer i Ulsted i mange år, i starten den eneste medarbejder der var. En søster Marie, der var gift med Poul Jensen, boede tæt på Øster Hassing Kær. Deres datter Lis blev på et tidspunkt gift med doktor Stapelfeldt i Ulsted. Yderligere var der en bror der rejste til USA. Så far havde fætre og kusiner tæt på Øster Hassing ligesom mor havde sine i egnen omkring Ulsted.

Det var så de to "gamle".

Mine forældre

Min mors slægt er godt beskrevet i en slægtsbog om Gravholterne i bogen "*Slægten fra Holtegaard*" fra 1984. Min morfar Anders Vadsholt er født på "Bette Vadsholt" i Ulsted. Min mormor Margrethe er født på nabogården Gravholt. Morfar var startet som kreaturhandler, samtidig med han drev Bette Vadsholt. Senere købte han også Vejgaarden og derefter Sdr. Rottrup, hvor de boede fra 1899 til 1927. Mens min mormor passede Rottrup,

Fortsættes næste side

Søren Nielsen på Poppelgaards
gårdsplads med sønnen Georg
og en ferie pige.

Foto: Hals Arkiv, B16717

handlede morfar nu med gårde som han solgte videre til datidens udstykningsforeninger. Det var bl.a. Gettrup og Krabbesbro i Ulsted, og Milbakken og Vang Hovedgaard i Sulsted. Denne sidste foreslog han Margrethe, at de skulle flytte til da Rottrup brændte i 1914, men min mormor ønskede ikke at flytte fra Ulsted.

Min mor havde 2 brødre. Niels Vadsholt og Andreas Vadsholt. Andreas overtog Vejgaarden og Niels overtog Sdr. Rottrup. Niels blev gift med fars søster Laurette. De fik sønnen Arne, der senere overtog gården, mens Svend Vadsholt købte Vesterbroen. I 2019 døde Arne og herefter blev Sdr. Rottrup solgt til Morten Petersen, Sdr. Heden, Ulsted.

Mors ældste søster Inger blev gift med Johannes Badsberg, der overtog gården Lyngdrup ved Langholt. Dernæst var der Mie, der sammen med sin mand Jens Winther overtog gården Marielund ved Hals Nørreskov, og Anna som blev gift med Clausen Frandsen. De købte en større gård, Høgelund, oppe ved Sindal. Det gik desværre ikke så godt, så gården blev solgt, vistnok i 1947 og manden blev ejendomsmægler - og det var han rigtig god til. Og så var der så min mor, altså 4 piger.

Mor og far (Johanne og Søren Nielsen) blev gift i 1930. Der var dobbelt familieskab, for min fars ældre søster Laurette var gift med Niels Vadsholt. Min mors medgift ved brylluppet var en ny svinestald. Desuden havde hun betinget sig at hun ville have et moderne toilet (træk og slip). Det var også en del af medgiften. Samtidig blev "Villa Poppelgaard" bygget, som aftægtsbolig. Her blev der ikke lavet moderne toilet! Min mor havde været ude at tjene på nogle større gårde hvor der var råd til et moderne toilet, det var hun blevet facineret af! Mor havde tjent på Pulsgaarden i Præstbro og senere var hun i huset på Hvoruptorp i Nørre Uttrup, inden hun det sidste års tid før sit giftermål hjalp sin mor med at passe sin syge far i deres hus i Ulsted. Et hus min mormor boede i indtil hun døde i 1949. I 45-46 cyklede jeg til Ulsted og tog toget til skole. Om morgenen besøgte jeg mormor og bar tørv ind for hende.

Min far havde 7 overlevende søskende. Den ældste bror var Niels Jacob, født i 1892, og ernærede sig ved heste og kreaturhandel. Han boede på en mindre ejendom mellem Ulsted og Øster Hassing Kær. Han havde en motorcykel, som han brugte når han var på handlen og for at komme til Aalborg. Desværre gik det ham ikke så godt økonomisk. Han havde fået og brugt sin del af arven, så det blev besluttet at han skulle have en enkelt-

2-årige Georg Nielsen fodrer
en so med smågrise på
Poppelgaards gårdsplads 1934.

Foto: Hals Arkiv, B16721

billet til Amerika. Min far kunne huske da de i jumpen kørte ham til toget ud til Aalborgbåden mod København, og derfra til Amerika.

Ældste søster var Mie, der blev gift med sin fætter Jacob i Pallisgaard. De købte en gård i Ejdrup ved Vegger i Himmerland. Her boede de hele deres liv. Deres søn Vagn overtog gården og hans søn igen ejer gården i dag.

En anden af fars brødre var Anton. Han havde tjent langt hjemmefra, bl.a. på Lolland hvor han fandt sin kone Harriet. Anton var også meget på Poppelgaard. Bl.a. gravede han med håndkraft, en stor del af merglen i 20'erne fra mergelgravene på Poppelgaard. Min far, Søren, var også med til at grave mergel, men han var jo 10 år yngre end Anton.

I min barndom kan jeg huske, at når mine onkler og tanter kom på besøg, og hvor mændene altid efter måltidet skulle i staldene for at beundre hestene, køerne og grisene, om sommeren altid supplerede med en kortere eller længere markvandring for at diskutere afgrødernes tilstand. De ældste holdt øje med hvordan den bette (min far) nu klarede driften af gården.

Anton blev gift med Harriet, der kom fra en gård på Lolland. De købte gården Nielsminde i nærheden af Vang Hovedgård. Han var en dygtig landmand, både med sit markbrug og ikke mindst sin svineavl, så lillebror fik gode råd af og til.

Den næste i rækken af fars søskende var Maren, som vi kaldte faster Nutte. Hun var den meget udadvendte type, en flot pige, hun var et livsstykke på mange måder. Hun blev gift med Jørgen Buus fra Als i Østhimmerland, hvor de købte Als Nørgaard. Han døde brat af hjertetilfælde allerede 8 år efter, omkring 1938. Nutte blev boende på gården og drev den med bestyrer i mange år. Husholdningskonsulenten i Aalborg Amts Landboforening holdt i mange år kurser for unge piger på gården ved faster Nutte. Hun gik meget op i landhusmoderens pligter og satte en ære i oplære de unge piger i "finere madlavning." Faster Nutte fik ingen børn. Senere blev hun husbestyrerinde på et stort privatmejeri på Lolland og senere igen ved en apoteker i Hadsund. Derefter flyttede hun i lejlighed i Aalborg. Hun var dygtig til mange ting. Bl.a. har hun broderet og doneret et altertæppe til Øster Hassing Kirke.

Villa Poppelgaard blev opført i 1930 lige vest for gården, som aftægtshus for Søren Niensens forældre, Lars og Jensine Nielsen. Lars Nielsen får dog kun kort tid i den nye villa, da han dør allerede i 1931. Fotografi fra omkring 1965.

Foto: Hals Arkiv, B18372

En anden af fars søskende var Laurette, der blev gift med Niels Vadsholt på Rottrup i Ulsted (mors storebror). Niels Vadsholt var sognekongen i Ulsted. Han var sognerådsformand i Ulsted kommune i mange år og senere direktør for Ulsted sparekasse. Det hele blev styret fra skrivebordet hjemme på Rottrup. I en del år var han tillige formand for andelskartoffelmelsfabrikken i Dybvad. Han var også i en del år medlem af Amtsrådet.

Min far havde også en bror der hed Valdemar. Han tjente på egnens gårde og blev på et tidspunkt forvalter på Vildmosegården. Her gjorde han en pige gravid, men ønskede ikke at gifte sig med hende. Så var der ikke andet at gøre end at han måtte sendes til Amerika, over til broderen Niels Jacob. Det var omkring 1929, lige da børskrakket indtraf og der virkelig var krise i Amerika. Han arbejdede sammen med Niels Jacob, som reparerede og solgte brugte biler. Efter kun et år kørte Valdemar sig ihjel ved en bilulykke ved Los Angeles.

Min far var næstyingst, lillesøsteren hed Dagmar. Hun kom også "galt af sted" og fødte sønnen Valdemar. Hun flyttede hjem til sin mor med den lille i Villa Poppelgaard. Det blev aldrig oplyst, heller ikke til Valdemar, hvem hans far var. Valdemar var et år ældre end mig, så ham havde jeg rigtig meget med at gøre især i barndomsårene. I 1939 blev Dagmar gift med Kresten Jensen fra Broktved, Ulsted Rimmer. Han var indremissionsk og det påvirkede den ellers så livlige Dagmar. De købte gården Nørre Skinbjerg ved Øster Hassing. De fik 2 piger.

Efter Dagmar var flyttet fra farmor fik hun en husbestyrerinde, Anine, som boede hos hende indtil 1946. Farmor havde problem med at gå og havde derfor behov for hjælp. Hun måtte altid bruge to krykker når hun gik, jeg husker bedst hvor besværligt det var at få hende ind og ud af jumben når vi skulle køre hende i byen. Hun døde i 1953.

Dagmars mand Kresten fik den snigende sygdom sclerose omkring 1950 og det begyndte at gå ned ad bakke på grund af svigtende helbred. Dagmar måtte tage aktiv del i gårdens drift, bl.a. malkede hun køerne. De sidste 4 - 5 år af min farmors levetid flyttede hun op til Dagmar og Kresten. Det var nøjsomme tider, hvor farmors aftægt kunne gøre gavn i Dagmars familie. Om sommeren flyttede farmor op til sin ældste datter i Ejdrup, her døde hun i 1953. Da ligvognen skulle fragte hende til Øster Hassing, det var for øvrigt den 4.juli, dagen for Rebildfesten, ind ad Hobrovej i Aalborg, mødte de den nye kong Frederik og Dronning Ingrid. Kongeparret stoppede op og kongen gjorde honnør for ligtoget. Da var der respekt for de døde! Jeg var

Fortsættes næste side

Den lille islænderhest "Musse" var børnenes transporthest. Her er den spændt for jumben, med Lars på ryggen og tvillinge-pigerne Else og Birthe som passagerer. Billedet er taget på gårdspladsen på Poppelgaard omkring 1943.*

Foto: Hals Arkiv, B20753

**Hun er døbt Else Marie, men Georg kalder kun søsteren Else.*

på det tidspunkt soldat på korporalskolen i Sønderborg og kom først hjem til selve begravelsen og har kun fået fortalt om mødet med kongeparret.

Valdemar kom siden i mekaniklære ved Erlund Hansen i Gandrup. Herefter fik han arbejde ved en mekaniker i Vodskov. Som soldat var han flymekaniker. Efter jeg havde været i Amerika ville Valdemar også forsøge lykken. Han blev derovre, fandt lykken, og arbejdede som mekaniker og blev gift. Han har 2 sønner i USA. Valdemar døde omkring 2015.

Fars søskende kunne fortælle, at der var meget livligt på Poppelgaard i det daglige, men det var uden alkohol, også når der var fest. På Sønderhaven, i sit hjem, havde farmor oplevet for megen drikkeri, så det ville hun ikke se. Hun var meget striks på det punkt. De kunne gå an med et enkelt, lille glas vin, hvis der var noget stort der skulle fejres.

Efter far kom ud af skolen arbejdede han en tid hos storesøster Mie og Jakob i Ejdrup, han tjente et år på en gård på Falster, og et år på Stranderholm i Klarup, aftjente sin værnepligt ved 1. ste regiment på Kastellet i København, var på Vrå Højskole, på et blandet højskole- og landbrugsskole kursus. Han flyttede så hjem og drev Poppelgaard for sin syge far, indtil han overtog gården i 1930

Som før nævnt blev far og mor gift i 1930, farfar døde kort tid efter i 1931. Det var en svær tid for landbruget i 30'erne. Der kommer mange på gården for at hjælpe. Jeg er lidt i tvivl om hvor meget de fik i løn, udover naturalier. På den tid var kun kost og logi meget værdifuldt.

I den ny svinestald var der plads til 100 svin, det var mange efter datidens forhold. Far startede med at producere gylte og sælger dem lige inden de farer. Han brugte at holde auktion over gyltene, for at få bedst mulig pris for dem. Og så nyt hold ind igen. Det gik godt med den produktionsform og jeg kan se, af gamle regnskabsbilag, at det var den væsentligste indtægtskilde på det tidspunkt. Desuden var der heste og køer på gården. Vi har i min barndom altid haft en gift fodermester, som boede i det lille hus i hjørnet af marken på vej mod Øster Hassing. Én af dem jeg husker var Holger Dahl, der senere købte landbrug ved Vester Hassing.

Poppelgaards stolthed, de flotte belgierheste, der blev kåret som præmieheste adskillige gange. Den unge mand er forkarl Orla Olsen, søn af Christian Olsen, der var formand for Husmandsforeningen og medlem af Øster og Vester Hassing Sogneråd.

Foto: Hals Arkiv, B20754

På Poppelgaard var der 24 køer. Min far har aldrig selv malket en ko. Jeg husker at på det tidspunkt hvor far var begyndt at sætte køerne ud, manglede der en dag én der kunne malke de sidste to køer. Her kom min mor i arbejdstøjet, mens far så til! Men grisene passede han selv .

Far var meget optaget af hestene. Han startede med jyske heste i trediveerne, men gik hurtigt over til de større belgierheste. Under og lige efter krigen havde vi 2 avlshingste og indkøbte hopper til avl. Far var i bestyrelsen for avlerforeningen. Hestene blev fremstillet på Aalborg dyrskue, hvor det blev til adskillige første og ærespræmier. I den pæne gang i Poppelgaard hang mange præmieskilte og medaljer. Far og staldkarlen kørte rundt med avlshingstene i omegnen. Der var bestemte stoppesteder i Melholt, Hals, Vester Hassing og Rørholt. Så kom egnens folk med deres hopper til bedækning. Der blev bedækket omkring 100 hopper pr hingst pr år. Det var nu også en pæn forretning. Der blev betalt pr bedækning og hvis der kom et føl ud af det gav det naturligvis ekstra.

Da traktorerne begyndte at gøre sit indtog i landbruget blev interessen for hesteavl mindre. Vi fik den første traktor på Poppelgaard i 1952. Vi havde stadigvæk 3 spand heste på gården da den første traktor var taget i brug. Det var en David Brown, med dobbeltsæde.

I mine drenge år var der mange folk ansat på gården. Der var en forkarl, en andenkarl, og en dreng. Desuden en fodermester og en staldkarl. Der skulle laves foder til alle dyrene, der skulle laves grutting til grisene, og der skulle skæres hakkelse til hestene. Hakkelsesmaskinen skulle man passe på med, den var farlig. Men man kunne som barn hjælpe til alligevel. Som børn var vi særlig interesseret i hestene. Det skyldtes nok især at allerede sidst i 30'erne fik vi en islænderhest, således at vi kunne køre til købmanden i Ulsted, Øster Hassing og Gandrup for at hente købmandsvarer. Det var nu mest til Ulsted fordi tilhørsforholdet nok var størst dertil. Især fordi en af købmændene i Ulsted, Niels Carl Griis var mors fætter.

Mælken blev leveret til Ulsted Andelsmejeri, så mælkekusken bragte udover skummetmælken fra mejeriet, købmandsvarer fra købmand Griis.

Poppelgaards børneflokk samlet i jumben med kørehesten Fritz i 1945.

Foto: Hals Arkiv, B16716

Skummetmælk som vi fik med hjem fra Ulsted Andelsmejeri kørte jeg et par år til Hølund Privatmejeri (ejer Johannes Schytte), der brugte det til ostefremstilling og fik valle med hjem. Det var spændende at komme på mejeriet og følge ostefremstillingen. Jeg kørte over Poulstrup til Hølund ad små markveje med den lille islænderhest. Det var et hyggeligt drengejob. Også mine mindre søskende, især tvillingerne, kørte med islænderhesten, fra de var 8-9 år. Det blev også mit arbejde at spænde hesten for, når de skulle nogle steder.

Hesten var stort set eneste transportmiddel under krigen. Som børn havde vi ikke cykel. Under krigen havde far og mor hver en cykel, som de havde fra før krigen. I slutningen af krigen havde Cykel-Poul i Ulsted stablet en cykel sammen til mig, men det var næsten umuligt at få reservedele til den. Cyklen havde ikke godt af de mange ture til skolen i Dronninglund, hvoraf de tre fjerdedele foregik på grusveje. I Ulsted kommune var der kun asfalteret i selve byen, mens Øster-Vester Hassing kommune havde asfalteret hele vejen gennem Gandrup videre til Øster Hassing forbi Poppelgaard til kommunegrænsen ved jernbaneoverskæringen.

På gården har vi haft telefon så længe jeg kan huske, altså fra først i 30'erne. Det gælder også elektricitet, som jeg mener kom i 1935-36. Vi havde en petroleumsmotor der blev brugt til at trække tærskværket og til kværnen og hakkelsesmaskinen m.v. I min tid har der ikke været en vindmølle på Poppelgaard, det var der derimod stadig på nabogårdene Nørhaven, Sønderhaven og Poulstrup.

Petroleumsmotoren kunne være lidt ustabil. Jeg husker at far kunne komme ind til spising helt sort i hovedet, når der havde været problemer med petroleumsmotoren. Under krigen havde vi problemer med strømfor- syningen. Der var ofte problem med at holde en ens, tilstrækkelig høj spænding, til at tærskværket gik jævnt. Strømmen var rationeret, og ofte meget ustabil fra de kraftværker som kørte på tørv. Det kunne også være svært at læse lektier under 15 watt pærer, som var de eneste til- ladte.

Hals Arkiv

Folkeholdet på Poppelgaard i 1943.

Fra venstre: Henry Andreasen, kokkepige Anna Andreasen, Magnus Kaasgaard (senere ejer af Krogaarden i Vester Hassing), postbud Johannes Larsen, Lars Nielsen (Mølle-Lars Ulsted), Gerda Krogh og fodermester Holger Dahl.

Foto: Hals Arkiv, B12713

Da Øster Hassing Vandværk startede i 1939 var Poppelgaard med fra starten. Før da havde vandforsyningen været fra en privat boring. Men vandet fra det ny vandværk kunne også give problemer. Husker mange gange hvor mor ringede til formanden for Øster Hassing Vandværk, Søren Fanø, og skældte ham godt og grundigt ud for at der havde været specielt meget okker i vandet, netop den dag i ugen hvor mor havde storvask, hvor der var varmet op i to gruekedler i bryggerset og Stense var kommet for at hjælpe mor og tjenestepigerne.

Karlene på gården boede i 2 værelser (2 i hver) oven over garagen. De var uden varme. Midt i 40'erne blev der lavet en slags badeværelse med koldt vand. Forkarlen havde dog et værelse for sig selv. Der var halm i bundene af sengen. Der var ingen toilet derude. Man gik ind i hestestalden og satte sig bag hestene.

Der var 2 piger, en kokkepige og en stuepige. Da tvillingerne var små desuden en barnepige. Således startede Edith Krogh som en af pigerne fra husmandsstederne på Poppelgaards Mark, en anden var Dagny Bech som var kokkepige. Der var brug for mange hænder, når alt skulle laves fra bunden, og en flok karle med hårdt fysisk arbejde skulle blive mætte. Pigerne boede inde på loftet i stuehuset og havde deres eget toilet - et das som kun de måtte bruge

Det var altid piger og karle fra den nærmeste omegn i Øster Hassing, Vester Hassing, eller Ulsted. Enkelte, som kokkepigen Gerda, der blev i flere år, tog mange kampe med bror Lars. Gerda kom fra Torup og blev gift med Hans Hovalt, som var staldkarl og senere fodermester i flere år. Edith Krogh var stuepige og barnepige i flere år og giftede sig så med Anders "Hæk", hun blev ved med at arbejde for mor som den dygtige sypige, der under og efter krigen kunne "sy om" og få vi børn til at se hæderlige ud.

Noget af det første jeg kan huske er fra 1938. Der kom besked om at onkel Jørgen var død. Det gjorde et stort indtryk, for han var ikke ret gammel.

Den 1. september 1939 var gården fuld af høstfolk. Far havde lejet jord, en eng ved Nørreskoven, plus en eng på Øster Hassing kær. Det var midt i høst. Der var lejet et tærskværk og der var mange høstfolk. Efter middagsmaden stod de udenfor vinduerne og hørte fra radioen at Hitler var gået ind i Polen. Alle var meget spændte og mente at det ville gå rive galt.

Øster Hassing Vandværk blev oprettet i 1939. Byen bliver stadig forsynet med vand fra bygningen på Hølundvej 11.

Foto: Ove Jakobsen, Hals Arkiv, B12574

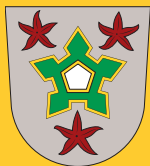
Folkehødet fra Poppelgaard på sommerudflugt i 1942 til Hou. Der gøres klar til frokostens store smørrebrødsbord.

Foto: Hals Arkiv, B16718

Markbruget på Poppelgaard var alsidigt, græsmarker til kreaturers og hestes afgræsning og lidt hø, ret stort areal med blandsæd (byg og havre), til vinterfoder for heste og grise. Kålroer og bederoer til kreaturerne, lige efter krigen flest bederoer da vi nu begyndte at fremstille ensilage af bederoetop ved hjælp af AIV-syre. Vi dyrkede lidt rug til brød, et fast areal med fabrikskartofler til kartoffelmelsfabrikken i Dybvad. Udbytteerne var meget afhængige af gødningsituationen under krigen og steg først da vi nåede frem i halvtredserne. En række år dyrkede far læggekartofler til eksport, så lidt tidlige kartofler, og i mange år zittauerløg, ligesom han forsøgte sig med lidt avl hvidkløverfrø og engrapgræs nogle år. Efter der ikke skulle dyrkes foder til de mange heste blev der plads til nye afgrøder.

Den 9. april 1940 var jeg indlagt på epidemiafdelingen på Aalborg Amtssygehus med skarlagensfeber. Vi blev vækket tidligt om morgenen af motorstøj fra masser af tyske fly som lagde an til landing på flyvepladsen på den anden side af fjorden. Som syvårig opfattede jeg uroen som bredte sig blandt sygepersonalet. Dagen efter kom mor og far sammen med Niels Carl Griis i dennes bil for at køre mig til Dronninglund Sygehus, hvor jeg nu tilbragte de næste fire uger. Der var på det tidspunkt frygt for at englænderne skulle bombe tyskernes knudepunkt i lufthavnen. Mens jeg lå på sygehuset evakuerede onkel Anton Harriet og børnene fra Nielsminde, som ligger få kilometer fra lufthavnen, til Poppelgaard og Rottrup. Nu var krigen kommet til Vendsyssel

Vi kunne ikke undgå at møde de tyske soldater når vi rejste med toget. Værnemagten brugte Sæbybanen meget. En postmand som ofte var med toget talte vi tit med. Jeg var ude for en meget voldsom oplevelse en morgen jeg skulle med toget til skolen i Dronninglund. Da jeg hjemmefra nærmede mig trinbrættet ("Øster Hassing Kær") kunne jeg høre en voldsom klagelyd inde fra skuret. Da jeg kom derind havde en tysk soldat, der var hjemmehørende i Ulsted, skudt sig selv med geværet. Det viste sig at han havde fået besked om at han skulle til Østfronten. Her i slutningen af krigen vidste de at Østfronten var enten død eller russisk fangenskab. Jeg fik ringet efter lægen, men ved ikke hvad der skete med soldaten derefter.

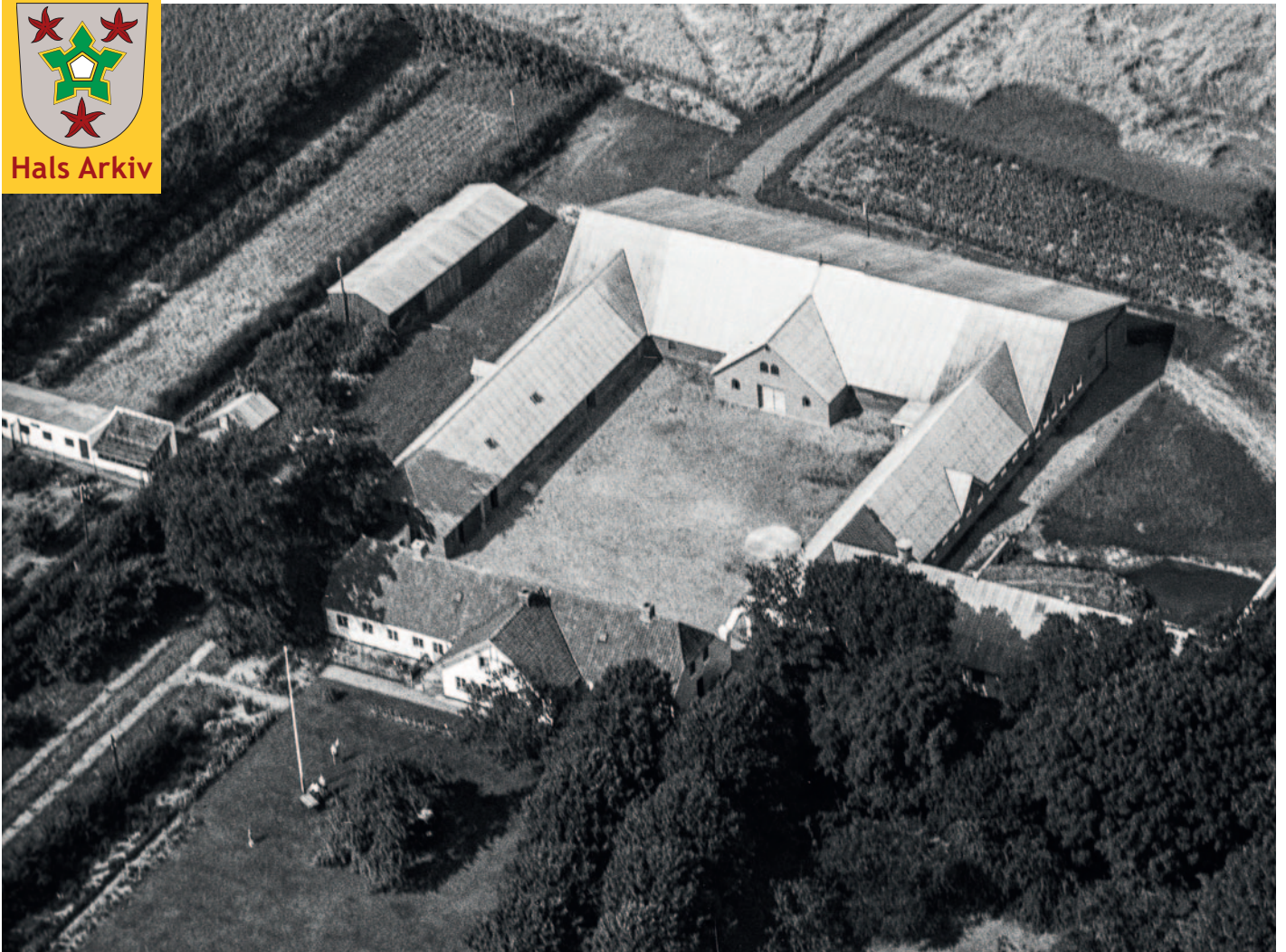
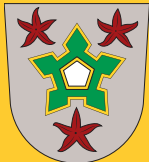
Jensigne Nielsen med 6 af sine børn på Poppelgaard i 1945-46. Stående fra venstre Søren, Laurette, Marie og Anton. På bænken fra venstre Maren, Jensigne og Dagmar.

Foto: Hals Arkiv, B16722

Den 4. maj om aftenen

Tvillingerne og jeg var gået i seng. Vi sov i samme værelse oppe på kviststen. Far og mor var i byen, kørt af sted med hest og jumbe. Ved 9-tiden kom naboen Erik Poulstrup og råbte om vi har hørt at tyskerne havde overgivet sig. Den 5. maj om morgenen gik far ud og hejste flaget. Lidt efter ser vi der kommer et hel kompagni tyske soldater fra Ulsted og spreder sig over marken syd for gården, over mod Hedegaard. Nogle lå i grøften og skød og holdt øvelse. Min far var alligevel lidt utryg ved situationen og sænkede Dannebrog igen. Øvelsen varede kun 1 times tid, så samlede de tyske soldater sig igen og marcherede mod Ulsted. Det var åbenbart ikke gået op for soldaterne at der var givet officiel besked om at krigen var forbi. Men vi var ikke helt trygge ved situationen.

Over middag den 5. maj fik Henry Nygaard, der var bette karl og jeg, lov til af far, at vi måtte cykle en tur til Dronninglund. Det var ligesom derovre det meste skete. Det var også den by jeg gik i skole i. Da vi kom til svinget lige før Rørholt, fra Ulsted, møder vi min klasselærer fra Dronninglund realskole, lærer Rasmussen, på cykel, med en maskinpistol over ryggen. Han var på vej til en af egnens store gårde hvis ejer havde været rigelig tyskervenlig under krigen. Henry og jeg cyklede videre til Dronninglund. Her havde frihedskæmperne overtaget kommuneskolen og lavet en slags indkvarteringssted hvor man internerede folk, der havde været tyskervenlige. Realskolen var af tyskerne inddraget til husly for flygtninge, så vi elever var spredt ud i mange små lokaler i byen. Jeg fik undervisning i præstegaarden, så kommuneskolen var det eneste store lokale i byen tyskerne ikke havde inddraget til de mange flygtninge. Det var nu ikke det helt store vi så, så vi cyklede mod Øster Hassing igen. Tyskerne havde efterladt alt muligt rundt omkring, bl.a. stod der i lang tid på Dronninglund Station nogle vogne med små 1-mands torpedobåde som tyskerne havde efterladt på stranden ved Gerå. Det jeg bedst husker var at der på disse torpedobåde var nogle kupler over førersædet, som vi listede os til at skære i. Det kunne bruges som alle tiders brændglas. Alle forældre var hunderædde for

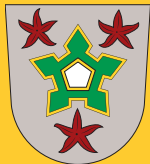
Luftfoto af Poppelgaard, Houvej 248, Øster Hassing, fra 1946.

Foto: Sylvest Jensen,
Det kgl. Bibliotek, Hals Arkiv, B12848

at børnene skulle finde gammel ammunition, som ikke var skudt af. Jeg husker ikke nogen kom galt af sted, men det var altså sjovt at gå at lede efter det, selvom vi ikke måtte. En hel del fra egnen blev interneret fordi de havde arbejdet for tyskerne eller på anden måde havde været tyskervenlige. Ofte var der kun tale om anholdelse i ret få dage, før folk blev løsladt igen. Men det var noget der gav stof til omtale mange år efter. Nogle af dem der havde arbejdet for tyskerne, bl.a. med at bygge lufthavnen, havde ikke så mange andre muligheder for at få brød på bordet.

Det var ret almindeligt at dem der havde arbejdet på Poppelgaard i flere år fik hjælp til at etablere sig som selvstændige med et landbrug. Det var oftest i form af at far kautionere for dem i banken. Det var dog ikke alle min far var lige glade for at gøre det for, og det kunne være svært at sige nej, når andre havde fået ja. På den tid var der også flere uskrevne regler. En mælketur med heste blev udbudt fra Ulsted Mejeri. En af egnens større gårde bød på turen, fordi en voksen søn var kommet hjem. Han fik mælketuren, men måtte afgive den igen, for en lille husmand plejede at have det arbejde, og kunne ikke eksistere uden. Han fik turen tilbage.

Én af de dygtige karle var Egon Pedersen, der senere blev præstegårdsforpagter i Vester Hassing. Han var min helt fantastiske lærermester i landbrug. Egon havde været garder og havde været 5 måneder på Store Restrup Husmandsskole. Egon har selv fortalt (til Johannes), at første dag han var ansat på Poppelgaard spurgte Søren (ejereren) hvordan han havde det med at pløje med heste. Du kan jo vise hvad du kan, ved at fure op med hesteploven, i retning mod nabogården Poulstrup. Agrene har en længde på 650 meter. Da Egon kom tilbage igen var opfuringen fuldstændig lige! Han var dygtigt, ud over det sædvanlige og tilmed en særdeles rar og omgængelig person.

Øster Hassing Skole fotograferet et par år efter indvielsen i 1915 af søsteren til lærerinde Karen S. Andersen.

Foto: Helga Andersen,
Hals Arkiv, B13851

Johannes Nørgaard var første-lærer på Øster Hassing Skole fra 1908 til 1946.

Fotograferet i skolens have med datteren Inga, sønnen Poul og hustruen Kristine.

Foto: Hals Arkiv, B13287.

Skoleårene

Jeg husker ikke ret meget fra Øster Hassing skole. Som lærer havde vi en frøken Madsen i 1. og 2. klasse. Det var på det tidspunkt en 4 klasses skole. Vi var der 4 dage om ugen om sommeren og 2 dage om ugen om vinteren. De skiftede, de store og de små. De store 4 dage om vinteren og 2 dage om sommeren. Så var der mere tid for de store at hjælpe derhjemme eller have job som høverdrenge. Svend Jakobsen, tidligere formand for Folketinget, som øvrigt var født i fodermesterhuset på gården Elsnab i Ulsted, gik i klasse med tvillingerne. Mens Svend gik i skole var han om sommeren høverdrenge hos Karl Bech, vores nærmeste nabo. I de små klasser fik vi hver en lille tavle og en griffel til at skrive med. Vi skulle lære salmevers udenad. Frøken Madsen var en udmærket lærer. For øvrigt var hun Mogens Klitgaards (Ulsted) moster. Hun boede ovenpå skolen i Øster Hassing. De ældste elever havde lærer Nørgaard, der boede i selve lærerboligen. Jeg var nok et af de sidste hold der havde Nørgaard og mener jeg havde ham et år, inden jeg kom til realskolen i Dronninglund, som 10 årig. Tove, datter af Anton Mortensen, Karen Marie fra Abildholt og jeg tog toget til realskolen i Dronninglund. Det var de eneste 3 fra Øster Hassing på det tidspunkt. Som 15-16 årig var jeg færdig på realskolen. Var der under krigen problemer med toggangen skete det at vi 3 lånte kørehesten og jumben og fik den opstaldet ved mejeriet i Dronninglund mens vi var i skolen. Toggangen kunne som sagt være meget ustabil under krigen, og så var det ikke spændende at stå i det lille skur og vente på toget i timevis. Derfor gik jeg mere over til at cykle til Ulsted station, det var et mere spændende sted at vente på toget. Hvis toget var forsinket, når vi skulle hjem, var skolen ikke meget for at vi rendte rundt og udforskede byen. Derfor kom der et tiltag med at skolen sørgede for varm mælk og lidt brød og der var en lærer som skulle se efter os og evt læse lektier, til toget kom.

Fortsættes næste side

Georg Nielsen blev konfirmeret i Øster Hassing kirke af Harald Sander Sørensen, der her ses ved præstegården i Gandrup. Fotografiet er dog taget i forbindelse med konfirmationsforberedelsen af hans to tvillingsøstre, Else Marie og Birthe, som står nummer to og tre fra venstre.

Foto: Hals Arkiv, B8334

Hvordan var du tilfreds med at gå på Dronninglund realskole? I et TV2 Nord program har vi set advokat Torkild Høyer i 2008 udtale sig meget kritisk om skolen med hensyn til disciplin. Det var ganske vist 10 år senere end da du gik der? Jeg mener Thorkild har glemt at se på forholdene med datidens øjne. Vi havde gode, dygtige lærere og var man en flink elev gik det fint. Men indrømmet: det var muligt at få en solid lussing, men så havde man selv været ude om det. Det var normen og måden på pædagogikken dengang. Hvis man ser med nutidens briller, hvad Thorkild Høyer formentlig har gjort i TV programmet, så kunne det opfattes voldsomt.

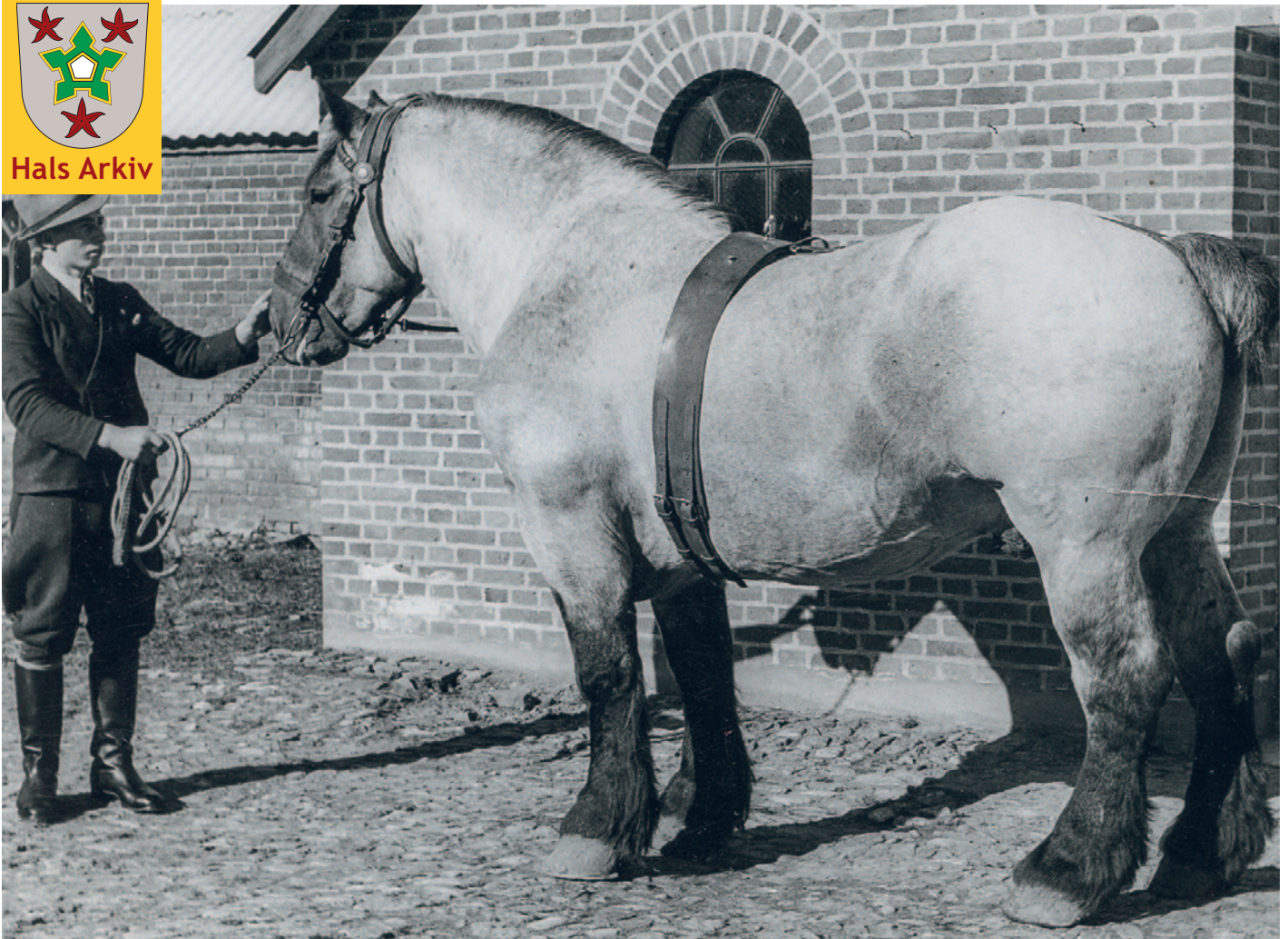
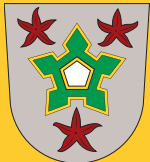
En lidt pudsigt oplevelse med skolebestyreren Krog, der ellers kunne være virkelig striks, gik på at der i realklassen var en pige fra Aså der var blevet gravid. Flere forældre henvendte sig til skolebestyrer Krog og mente, at hun da burde blive smidt ud, når hun var kommet sådan afsted. Krogs svar til de klagende forældre var at pigen var en dygtig og flittig elev, og så var der lige så godt plads til hende som til andre elever! Krog lod sig ikke drive rundt af nogen, det skulle han nok selv klare.

Hvordan klarede man sig uden den elektroniske lommeregner vi kender i dag? I de første år i skolen lærte vi den lille tabel udenad. Senere på realskolen brugte vi logaritmetabeller til de mere komplicerede regnestykker. På slutningen kom det mere moderne med regnestokken, der også bygger på logaritmesystemet. Men den nåede vi ikke at komme rigtig i gang med.

Jeg gik til præst i præsteboligen i Gandrup ved Sander Sørensen. Her var der megen udenadslære, den lille katekismus og salmevers. Kapellanen Sander Sørensen hørte til Indre Mission mens sognepræsten Sigumfeld fra Vester Hassing var grundtvigianer. Sander Sørensen var et dejligt og rart menneske som vi unge også kunne tale med om andre ting end det hellige. Vi havde det faktisk rigtig sjovt, da vi gik til præst.

Fritidsinteresser

Der foregik meget på gården, der var flere ansatte og vi var mange børn, så vi var egentlig et lille samfund for os selv. Jeg har siddet utallige timer i folkestuen og hørt gode og måske lidt slemme historier. Ofte spillede karlene kort, og det var altid spændende at følge med i. Men der var selvføl-

Orla Olsen med den ene af belgierhingstene på Poppelgaard i 1943.

Foto:Hals Arkiv, B1674

gelig også god tid til at lege, både hjemme på gården og hos andre. Om vinteren var der skøjteløb på bydammen, hvor alle børn fra Øster Hassing samledes. Vi gik til gymnastik i forsamlingshuset en gang om ugen hele vinteren. I min tidligste skoletid havde ØHG fodbold- og håndboldbane hos Kresten Olsen lige nord for den gamle Kirkegaard. En gang først i fyrrerne fik vi så det nuværende "stadion" hvor vi kæmpede mod Holtet, Melholt og de store fra Gandrup og Ulsted, der havde klubhus. Vi kunne mødes hos Mine i brødudsalget til en is eller en chabeso (en slags sodavand).

I 1942-43 var der en fremsynet lærer, Bonnevie i Ulsted, der startede en spejdertrop (KFUM), så jeg var spejder i 3-4 år. Det havde jeg stor fornøjelse af. Jeg var med i Ørnene, hvor Martinus Clausen var patruljefører og lærer Ravn var gruppefører. Stort set alle drenge i Ulsted var med i spejderkorpset. Det var en kæmpesucces. Da vi var kommet godt i gang fik vi stillet et lokale til rådighed ved lærer Ravn, hvor vi kunne holde møder, mens krigen stod på. Tyskerne havde også taget Ulsted skole og forsamlingshus, fra efteråret 44, til flygtninge.

Jeg husker at vi var mange fra Ulsted, der deltog i en korpsslejr i Sønderborg lige efter krigen, det var i 1946. Vi var med særtog fra Aalborg til Sønderborg. Det tog det meste af et døgn at nå så langt, men det var spændende. Vi var 10.000 drenge der deltog. Jeg husker der deltog en engelsk general der havde deltager i Boerkrigen, og som nu var verdensformand for spejderbevægelsen (Lord Baden-Powel). Vi fik også besøg af kronprinsen, den senere Kong Frederik den 9. og kronprinsesse Ingrid. Det var store øjeblikke. Vi var også på Dybbøl Banke og hørte hele historien om det tabte land i 1864. Det var virkelig vildt, vi var langt hjemmefra og oplevede så meget. En af de pudsige ting jeg oplevede var at jeg boede i telt nabo med min senere svoger Mogens Brix Vestergaard fra Sulsted.

Jeg har også deltaget i ringridning i Ulsted og Øster Hassing, både under og efter krigen. Jeg pyntede vores lille sorte islænder, Musse til ringridning. Engang vandt jeg i Ulsted en hel tons tørv. Det lykkedes mig at få solgt tørvene på festpladsen. Der var en del folk der var aktive med tørv-fremstilling i Ulsted området og en af dem havde doneret tørv som præmie.

Tekniske hjælpemidler på gården

Jeg husker at min mor på et tidspunkt, lige efter krigen, fik ”Maren”- en stor hakke-ælte og røremaskine. Hun fik også en et køleskab, og blev medlem af det fælles frysehus i Øster Hassing, det var en kæmpe hjælp. Ellers havde vi brugt saltkarene. Folkeholdet blev mindre så nu kunne mor klare sig med en enkelt pige til at hjælpe sig. En af de sidste var Agnete Jepsen som senere blev gift med min fætter Knud Badsbjerg og de overtog gården Heden i Ulsted. Senere overtog de Knuds hjem ”Lyngdrup” ved Langholt. Det var i 1959.

Vi havde i midten af 1930’erne fået et centralvarmekomfur. Her kunne vi fyre og varmen blev sendt rundt i rør til 3 radiatorer i stuehuset. Det var store mængder brændsel, især tørv, der skulle slæbes ind i køkkenet, til komfuret og megen aske som skulle ud fra de noget sandholdige tørv ,vi havde hentet i Knoldgaard mose.

Ude fik vi malkemaskine i starten af 1930’erne. Den første traktor kom først i 1952, det var ikke min fars livret. Dermed stoppede hans elskede hesteavl.

Min ungdom og uddannelse

Jeg kom ud af skolen som 16 årig, i 1948. På det tidspunkt var Egon Pedersen startet for et års tid siden. Han blev min første lærermester. Det var ham der bestemte hvad jeg skulle lave, hvornår jeg skulle op, osv. Det passede i øvrigt min far ganske godt at Egon tog sig af vise mig hvilke pligter der var på gården. På det tidspunkt kom jeg op ved 6.30-tiden og startede dagen med at fodre og strigle hestene. Derefter fik vi selv morgenmad og derefter kunne dagens øvrige arbejde starte. Sådan havde det altid været.

Da jeg blev 17 år kom jeg hjemmefra og fik arbejde på en gård Aarslevholm ved Randers. Der var i forvejen min fætter Svend Vadsholt og Lars Dam Jensen, som senere blev gift med Grethe Nygaard fra Molehaven. Desuden var der en forvalter og så selve ejeren, en knaldproprietær der kom fra Sjælland. Vi skulle tiltale ham med De og ellers ”proprietæren”. Der skulle jeg også starte dagen med at strigle heste, men vi havde også en Ferguson traktor. Det var mest forvalteren der kørte med traktoren, vi andre havde hver vores spand heste.

Efter denne plads kom jeg til Vrejlev Kloster, hvor jeg fyldte 18 år. Det var alletiders lærerplads. Den senere ejer Troels Holst blev født mens jeg var der. Ejeren Svend Malte Holst havde 4 døtre, inden Troels blev født. Jeg husker endnu tydeligt da Holst glædesstrålende inviterede på morgenmad og fortalte at nu var der født en søn på Vrejlev Kloster. Dels fortalte Holst os noget på ”faglige aftener” og dels gik vi til noget ungdomsundervisning i det vi i dag kalder Landboudommen.

På det tidspunkt, i 1950, var der stadigvæk heste som trækraft, men der var også traktorer, bl.a. en John Deere med forhjulene samlet. Det var den traktor vi elever skiftedes til at køre med. Der var 4 elever og 1 forvalter. Hertil kom dem, der skulle passe husdyrene. Så var der desuden flere piger ansat og ejerens børn, vi var et helt lille samfund. Det var næsten som at være på højskole. Det var også meget lærerigt. Og så gik vi til folkedans på Vrå Højskole. På gården havde vi en lastbil. Chaufføren Kesse fik den fejret ren og så kom vi op på ladet og blev kørt til folkedans.

Poppelgaardens første traktor, en David Brown, med gødnings-spreader med Lars Nielsen ved rattet i 1953.

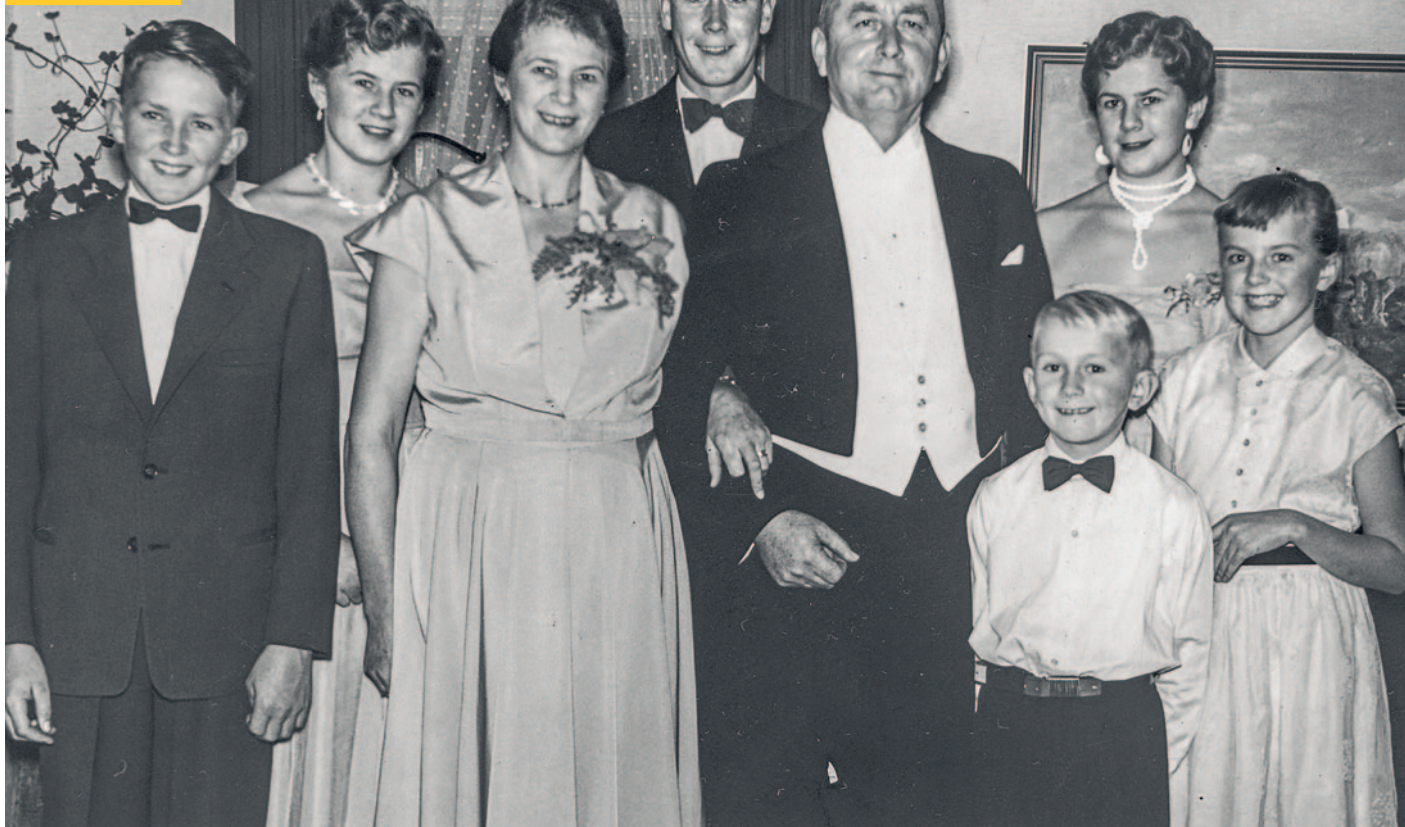
Foto: Hals Arkiv, B16720

I 1952 kom jeg hjem til Poppelgaard for at være karl, da Egon stoppede. På det tidspunkt var folkeholdet indskrænket til Anders Sørensen og jeg. Vi havde stadigvæk 6 arbejdsheste, men der blev købt en traktor, en David Brown (benzin), og en vogn, en gødningsspreder og plov og harve. Jeg husker endnu det første år, hvor jeg skulle ud med den ny traktor og gødningssprederen og satte den ret hurtig fast, fordi jorden var for fugtig. Min far, der ikke var meget for at skulle anskaffe en traktor, var rigtig godt sur. Der kan vi se hvad sådan én dur til, den sætter sig fast for et godt ord. Med møje og besvær fik vi traktoren trukket op med 4 heste. Også jeg fandt ud af at sådan 4 store belgierheste nu slet ikke var så tosset foran harven om foråret, de satte sig ikke fast.

Efter 1 års tid begyndte far at acceptere traktoren, den var nu nok ikke så tosset endda. Her begyndte mekaniseringen, som i løbet af de følgende tyve år fuldstændig ændrede livet på Poppelgaard. Hestene forsvandt først, derefter køerne i 1959. Folkeholdet blev indskrænket til kun Anders.

Efter 1 år derhjemme var jeg soldat, rekrut på Fynsgades kasserne i Aalborg. Derfra kom jeg på korporalskole i Sønderborg. Det var en pragtfuld tid og et pragtfuld sted. Det var sommer og der var lige startet en idrætsskole, fuld af piger. Vi lærte at svømme på skolen. Herefter kom jeg tilbage til Aalborg, derefter til Viborg, og tilbage til Nr. Uttrup kasserne. Som korporal havde vi ret meget at sige, fordi der var mangel på uddannede højere oppe i systemet. Vi fik tilmed en god løn, 35 kr om ugen. I Nr. Uttrup fik jeg et hold rekrutter, én af dem var smedens Niels fra Gandrup. Det var lidt specielt for vi havde gået i skole sammen og nu skulle jeg give ham ordre og checke om neglene var rene. Det kom vi nu fint fra.

Efter soldatertiden (1954) kom jeg til en stor gård Næsbyholm på Midtsjælland som underforvalter. Der var en forpagter Jensen, han havde været en aktiv belgierhesteavler. Det var nu ved at være slut med hestene som trækraft i landbruget, men jeg fik en stor oplevelse ved at være på et af de sidste store dyrskuer på Bellahøj i København, med en hoppe og et føl og fik ærespræmie.

Johanne og Søren Nielsens sølvbryllup i 1955 på Poppelgaard. Sølvbrudeparret med Lars yderst til venstre og Georg mellem forældrene, flankeret af tvillingepigerne Else og Birthe, dernæst Niels Jacob og Sinne Margrethe til højre.

Foto: Hals Arkiv, B20755

Herefter tog jeg fra Næsbyholm til Vemmetofte Gods og blev underforvalter der. Det var et kæmpeforetagende med mange ansatte. Der var forpagteren Tuxen, en forvalter og 6 elever og 5 husmænd, som var dem der kørte med traktorerne. Eleverne kørte med hestene. Vi havde også en mejetærsker, til 700 tønder land. Det var ikke meget. Der var en stor kvægbesætning med 100 køer, der var fodermester og foderelever. Når man var underforvalter på det tidspunkt, så var der ikke behov for at gå i fitnesscenter, arbejdet bestod i at gå foran med arbejdet. Der var stadigvæk meget der skulle høstes på gammeldagsvis, altså neg der skulle sættes sammen og forkes op og tærskes. Der var roer der skulle samles og roetop i masservis. Det var en udmærket læreplads, men det var hårdt arbejde, alligevel havde vi det sjovt, da vi var mange unge mennesker sammen.

Efter Vemmetofte kom jeg til Ladelund Landbrugsskole. Det var til 1. november 1955. Den 9. november, samme år, havde mine forældre sølvbryllup, så jeg fik fri for at deltage. Havde forøvrigt fået lov til at invitere et par gode kammerater fra Vemmetofte med til festen, hvor de mødte mine ungdomsvenner derhjemme fra, det var bl.a. Otto og Grete Eriksen, Karen fra Nørreheden og mange flere.

På Ladelund var den kendte Johs Dons Christensen forstander og Kristian Nielsen var min planteavlslærer. Da opholdet nærmede sig sin afslutning spurgte Kr. Nielsen om jeg ville arbejde for ham et stykke tid. Han var tillige planteavlskonsulent i den lokale landboforening og manglede en medhjælper til at tage jordprøver ved egnens landmænd og senere hjælpe med at høste forsøg med korn og græs. På Landbrugsskolen var forstander Dons Christensen også optaget af andre gøremål. Han var allerede på det tidspunkt formand for svineslagterierne. Vi havde ham 1-2 gange om ugen til foredrag, om økonomiske og landbrugspolitiske emner. Vi sad ofte tæt

“Musse” er spændt for jumben med Georg og tvillingerne Else og Birthe som passagerer. Billedet er taget på Poppelgaards gårdsplads omkring 1940.

Foto: Hals Arkiv, B16719

stuvet sammen, op mod 125 elever i foredragssalen, men han var meget interessant at høre. Samtidig havde skolen også et stort hold mejerister.

Under opholdet på Ladelund gik det op for mig at jeg manglede at passe husdyr i en periode for at fuldføre min uddannelse som landmand og for at blive optaget på Landbohøjskolen. Far sagde så : jamen du kan komme hjem og være fodermester på Poppelgaard i et halvt år. Jeg begyndte så som fodermester 1. November 1956, hvor vi lyttede nervøse til radioen da russerne rykkede ind i Ungarn og mens Suez-krisen gav spændinger i Mellemøsten, var der en ny krig under opsejling? Heldigvis ikke, men jeg blev da spurgt mange gange i Minnesota året efter, hvordan er det at bo så tæt på Rusland?

De seks søskende fra Poppelgaard

I 1952 boede alle vi seks børn hjemme, tvillingerne Else og Birthe, født i 1935, sluttede skolen med mellemskoleeksamen. Jeg havde sluttet med realeksamen tre år før, men far mente at mellemskoleeksamen var nok boglig uddannelse for piger. Else tog dog senere en uddannelse til børnehavelærer og virkede som sådan i Vodskov skole i mange år. Hun blev gift med Mogens Brix Westergaard fra Sulsted Vestergaard. Mogens var uddannet landmand, men måtte skifte erhverv på grund af en hofteskade. Han fik elevplads som speditør hos transportkompagniet Nord og endte med at blive direktør for firmaet i 25 år.

Birthe forelskede sig i Niels Just fra Klarupgaard under deres ophold i USA. De startede med at købe Nørre Vrangbæk ved Frederikshavn. Solgte den efter få år for at købe Lovisegaard i Lillevorde, hvor de boede mens Niels overtog Klarupgaard. Senere flyttede de til Klarupgaard hvor Birthe, udover at føre regnskab, tog sig af husholdning og en stor restaurering af hovedbygningen.

Lars var født i 1940. Han var den ivrige landmand og startede også på uddannelsen, men efter et par pladser og et højskoleophold startede han på studenterkursus, og videre på Polyteknisk Lærestanstalt og blev kemiingeniør. I København fandt han sin kone Lena som er sygeplejerske. Lars startede sin praktiske karriere hos Velux, derefter nogle år som direktør for en emballagefabrik som var ejet af Superfos i England, så videre som direktør for Glasuld i Danmark, derefter til Schades fabrikker i Skive, og sluttende af som administrerende direktør for Rackmanns emballage fabrikker i Horsens.

Lillesøster Sinne er født i 1944. Hun fik sin huslige udannelse bl.a. på Gjorslev Avlsgaard, og et år hos en familie i USA. Tog uddannelse som børnehavelærer i Aalborg og mødte her Jørgen som var Jægerssoldat, men også landmandssøn fra Køgeegnen. Jørgen uddannede sig som sælger i papirbranchen, og solgte specielt papir til hele Norden for engelske Wiggins Teape i mange år. De bosatte sig i Odder hvor Sinne virkede som leder af indskolingen på den private Ratlouskole .

Lillebror Niels Jakob var født i 1948, ham nåede jeg at skifte ble på nogle gange. Han fik sin skolegang i Øster Hassing og senere i Dronninglund, inden han som den første og eneste af familien kom på gymnasiet i Nørre Uttrup. Som de fleste af sine søskende måtte han også en tur til USA. Han kom på udveksling med AFS, et år på highschool mellem 1. og 2.g. Han læste medicin på Københavns Universitet, mens Lissen og jeg boede i Glostrup. Vi nåede at holde en lille “kandidatfest” for begge mine brødre. Niels Jakob fik arbejde på hospitalet i Rønne godt et år inden han aftjente sin værnepligt i to år som læge udsendt under Mellemfolkeligt Samvirkes frivilligprogram i Botswana. Her havde Lissen og jeg lejlighed til at besøge ham og se det primitive hospital han arbejdede på, samt køre

Poppelgaard fotograferet af Aalborg Luftfoto i 1961. Bag gården ses til højre Villa Poppelgaard ude ved Houvej.
Foto: Hals Arkiv, B14791

en "Safari" med ham op i det skønne Okawongadelta ind i Zambia og forbi Viktoria Vandfaldene. Han vendte hjem til Rønne hvor han havde fået et godt øje til en sundhedsplejerske Birgitte. Her købte han sig en praksis hvor han har virket indtil 1. juni 2020.

De sidste år på Poppelgaard

Sidst i 1960'erne drev Far gården med maskinstation i nogle år, indtil han midt i halvfjerdserne forpagtede jorden ud til Niels Elsnab, Hedegaard.

Mor havde nu i mange år været alene om det store stuehus, med mange besøg af sine børnebørn, men omkring 1980 skrantede hun så meget at de måtte sælge og flytte til et mindre hus i Vodskov tæt ved Else og Mogens. Alle seks børn var godt igang med hver deres job, så det var ikke naturligt for nogen af dem at overtage Poppelgaard. I 1984 skete så det, at Johannes Elsnab, som altid havde været Mors yndling som nabodreng, var blevet gift med Jytte og boede i hus ved siden af Hedegaard. Jo, Johannes og Jytte var parate til at købe gården og flytte ind, til stor glæde for Mor og Far og hele familien. Vi kan i dag stadig glæde os over så pragtfuldt de har taget sig af vort fødehjem.

Vi seks søskende har sammen med vore gemaler og gemalinder holdt meget tæt kontakt gennem årene med Poppelgaard som et fælles minde vi altid har med.

Tiden i USA

Min planteavlslærer Kr. Nielsen på Ladelund Landbrugsskole foreslog mig at søge med på et nystartet udvekslingsprogram med landbrugsuniversitetet i Sankt Paul i Minnesota, USA. Vi var 6 unge der tog af sted fra Danmark. Jeg startede opholdet på tre forskellige farme i det nordlige Minnesota.

Det sidste sted var hos familien Hanson i Crookston nær grænsen til Canada, en familie som jeg holdt kontakt med i mange år. Derefter var der et halvt års ophold på landbrugsuniversitetet i St. Paul. Vi kunne vælge imellem fagene, jeg havde både noget om mekanik, om malkekvæg og økonomi. Vi udlændige kunne også vælge engelsk, hvilket jeg gjorde og noget helt andet, nemlig maskinskrivningskursus, hvilket jeg senere har haft stor glæde af. Desuden også en slags højskolefag. På universitetet fik jeg i fritiden mig et lille job med rengøring i Studenterhuset. Det havde den store fordel, udover at tjene nogle penge, så fik jeg kontakt til en masse mennesker og fik øvet sproget. Der var mange internationale studenter. Til jul blev vi 6 danske udvekslingsstudenter tilbudt at komme ud i en dansk-amerikansk familie for at fejre højtiden i Tyler, 150 km sydvest for Minneapolis, en by hvor der stadig var en dansk kirke med en præst som prædikede på dansk. "Min familie" stammede oprindeligt fra Fyn, var født i Tyler og talte med fynsk accent, de havde aldrig været i Danmark.

Da jeg var færdig med opholdet på landbrugsuniversitetet var mine penge ved at være opbrugt, men jeg havde heldigvis fået et halvt års arbejdstilladelse. Jeg fik kørelegelighed tværs over USA til Seattle og kom med en bus ned til min onkel Niels Jacob i Los Angeles i Californien. Jeg kendte ham jo, for han havde været hjemme i Danmark i 1948, da jeg var 16 år gammel. Da kom han hjem med en bil, ja det var en stor og meget fin bil. Det var en Plymouth, lysegrøn. Da han tog af sted igen overtog min far bilen, men det betød så at far og mor måtte tage kørekort. Inden da havde de været i København og havde haft møde med minister Kærbøl for at få lov til at købe bilen. Problemet var at når de kørte til Aalborg vakte bilen stor opsigt og det var far og mor ikke så meget for. Desuden var den ikke så handy at komme rundt med, da det var en stor amerikanerbil. Det endte med at dollargrinet blev solgt til skibsræder Lorentzen fra rederiet Goliat i Aalborg, der ejede isbrydere og slæbebåde. Bilen passede bedre til ham. Derefter købte far en Opel Super Six, den passede bedre til Søren og Johanne.

Da jeg kom til Onkel Niels Jacob i Los Angeles tilbød han mig at jeg kunne bo der et kort stykke tid. Han havde et autoværksted og solgte benzin. Han havde lige ansat mekaniker Poul Brix fra Ulsted, søn af købmand Brix, og min gamle spejderkammerat. Det var hans bror Jørgen Brix der senere overtog købmandsforretningen i Ulsted.

Poul Brix var som sagt ansat ved onkel, til at servicere biler. Der var lige sat et skilt op med teksten ; "Expert on European Cars". Servicestationen lå på hjørnet af Sunset Boulevard og Santa Monica Boulevard. Jeg lejede en lejlighed sammen med Poul Brix, det var beskedne forhold, men det var fint. Vi boede lige midt i Hollywood. Onkel Niels Jacob sagde at indtil jeg fik et rigtigt job kunne jeg vaske biler på hans værksted og hvad der kom ind kunne jeg stoppe det hele i min egen lomme! Så var jeg også ude at søge job og fandt et på Knudsens Mejeri, det var et meget stort mejeri, der lå down town i Los Angeles. Der fik jeg straks job i Ice Cream afdelingen. Jeg skulle bære isene ind i frysehuset og ud igen, og ellers holde styr på varelageret. Her skulle jeg møde kl. 5 om morgenen og sørge for at varebilerne blev læsset med de rigtige is. Det var et udmærket job og det gav en god løn. Når jeg var færdig med mit arbejde lige over middag kunne jeg tage hen på onkels værksted og vaske biler om eftermiddagen.

Jeg manglede en bil og her sagde onkel så at en eller anden person havde stillet en Chevrolet, der ikke kunne køre. Jeg gav 50 dollars for den. Poul Brix og jeg fik sat et nyt topstykke i bilen og så kørte den. Der havde jeg en billig bil i det halve år. Der var mange spændende oplevelser for 2 ungarke som Poul og mig. Da vi kom hen på sommeren ønskede tvillingerne at komme på besøg i Los Angeles. De havde været halvandet år i Paris ved dels ved en amerikansk general og ved en amerikansk dame, som arbejdede for US Army. De havde passet børn og hus. Nu skulle disse amerikanere hjem til USA og så flyttede tvillingerne med, til Washington DC, i sommeren 1958. Jeg fik kontakt til mine søstre og aftalte at hvis de tog tværs over USA til LA så kunne de køre med mig tilbage i bilen til Washington DC, for jeg skulle hjem til Danmark og starte på Landbohøjskolen i København. Det blev aftalt og onkel Niels Jacob havde sagt at de gerne måtte bo hos ham i et par uger, bare jeg ville tage mig af dem. Onkel havde ikke set mine søstre siden 1948, hvor de var børn, men da så de 2 voksne, kønne piger ankom fik onkel travlt med at køre rundt og vise dem frem, så jeg så dem stort set ikke i de 14 dage det stod på.

Tvillingerne og jeg startede turen fra LA til Washington i min gamle Chevrolet. Det var aftalt at vi først skulle aflægge onkels gode ven, Chris Roesdahl fra Bålen i Gandrup et besøg i Nappi Valley i vindistriktet, hvor han var bestyrer af et eller andet foretagende. Herefter gik det tværs over USA gennem Las Vegas, Death Valley, Grand Canyon, gennem Texas til Louisiana og Georgia mod Washington DC. Vi havde en herlig tur tværs over USA. Inden min hjemrejse boede jeg nogle dage hos Else og fik set lidt af byen. Min gode Chevrolet fik jeg solgt for 250 dollars til Birthes principal, den firrestjernede general Besson, som brugte den frem og tilbage til sin daglige arbejdsplads i Pentagon.

Det sidste stykke mod New York foregik i bus og så var det ellers med flyveren hjem. Vi skriver nu 1958.

Jeg startede 1 måned for sent på Landbohøjskolen. Det skete der nu ikke så meget ved, for det var i året hvor man fejrede 100 års jubilæum, så alle festlighederne i den anledning fik jeg ikke med.

På vej hjem fra USA fløj vi med en noget større maskine, end på vej derover. Her var det en ret lille maskine, en DC 3'er. Først fra København til Oslo, herfra til Stavanger og herfra til Reykjavik og endelig til Goose Bay i Canada og til sidst til New York, så det blev til mange mellemlandinger. På hjemvejen med den noget større maskine var der kun én mellemlanding i Irland.

På turen hjem kom jeg til at sidde ved siden af en diplomat, Poul Bang Jensen, der havde været Henrik Kaufmanns næstkommanderende på den danske ambassade under krigen og nu var ved FN. Bang Jensen blev sekretær for en undersøgelseskomite, der havde til opgave at undersøge omstændighederne ved omvæltningen i Ungarn i november 1956. Her havde Bang Jensen fået lister med nogle navne, som han nægtede at udlevere til russerne i FN. I stedet bar han listerne op på toppen af FN bygningen og brændte dem af. Det var blevet en stor sag og nu var Bang Jensen på vej hjem for at snakke med danske politikere.

Danmark kunne eller turde ikke bakke ham op, så det endte senere med at han begik selvmord eller blev myrdet. Han blev fundet død i Central Park. Da Ungarn i 1991 blev frit blev Bang Jensens børn inviteret til Ungarn hvor der blev rejst en mindesten for ham. Det var spændende at have siddet ved siden af en person i flyveren, som senere blev meget omtalt og kendt. Jeg fulgte i mange år efter beretningen om Bang Jensen ved at læse Information. Det var avisen man læste dengang, hvis man var ude efter mere dybdegående viden. Og det var før avisen blev venstreorienteret.

Studierne på Landbohøjskolen

Så startede studierne på Landbohøjskolen. Til den første årsfest i Studenterforeningen mødte jeg min kone Lissen. Hun var med sin bror Carsten, der også var studerende på Landbohøjskolen, nemlig på landinspektørstudiet. Jeg boede det første år på et lille værelse på 12 kvadratmeter i kanten af Hellerup, som jeg overtog efter Jens Peter fra Østerheden ved Gandrup. Han var lige blevet færdig som dyrlæge. Efter mindre end et år fik jeg tilbud om at flytte ind på Nordisk Kollegium, nok Københavns bedste dengang med fuld forplejning og flot eneværelse med bad. Så flot havde en bondekarl fra Øster Hassing aldrig levet før. Det blev et spændende studieophold i Kongens København blandt mange andre studieretninger. Jeg blev kandidat i foråret 1961. Lissen var blevet udlært sygeplejerske allerede året før, hvor hun tog til USA og arbejdede på et hospital i Hollywood sammen med en veninde. Lissen og hendes veninde blev godt vartet op af onkel Niels Jakob og af fætter Valdemar som hjalp dem til en god bil.

Efter Landbohøjskolen var det ikke let at finde job. Jeg ville gerne være landbrugslærer på Ladelund Landbrugsskole, men forstanderen syntes godt jeg kunne være lidt ældre. Egentlig var det nok et job som planteavlskon-sulent der trak mest. Sådan skulle det ikke gå, jeg blev i stedet ansat ved TECTUM. Her startede man en "byggetjeneste" i Viby. Vi var 5 agronomer, 5 ingeniører og et par arkitekter der blev ansat. Vi fik et byggekursus på en måneds tid, hvor vi lærte det mest basale om byggeri. Det var på det tids-punkt man startede på det vi kalder Tectum stalde og Tectum maskinhuse (typebyggeri). Min første opgave var at rejse rundt på alle dyrskuerne med en model af et maskinhus ,som jeg transporterede på taget af min nyerhvervede folkevogn og forsøgte at gøre folk interesserede i det.

Mellemfolkeligt Samvirke

Min bedste ven i USA var Jens Herluf Jensen. Han var landmand nede fra Stevns. Han havde været i Finland og Tyskland lige efter 2. verdenskrig for Mellemfolkeligt Samvirke. Dengang hed det Fredsvenners Hjælpearbejde. Han var meget internationalt orienteret.

Under USA opholdet talte vi meget om behovet for Mellemfolkeligt Samvirke. Efter hjemkomsten til Danmark blev Jens Herluf gift og derefter ud-sendt af Mellemfolkeligt Samvirke til Indien, et højskoleprojekt hvor Kis-meyer, senere forstander på Korinth Landbrugsskole, var leder. Jeg holdt kontakten til Jens Herluf og skrev til Mellemfolkeligt Samvirke ,at hvis de fik en opgave i den retning ville jeg være meget interesseret.

I december 61 henvendte Mellemfolkeligt Samvirke sig så og spurgte om jeg var interesseret i at arbejde to år i Thailand. Jeg skulle arbejde som rådgiver for Thailands undervisningsministerium på Thailand UNESCO Fun-damental Education Center ,TUFEC, i Ubol i nordøst Thailand. Lederen af centret havde bedt om dansk bistand efter han havde besøgt højskolepro-jektet i Indien. Arbejdet gik ud på at hjælpe med at uddanne eleverne på centre i landsbyudvikling og specielt hjælpe med at udvikle og organisere kurser i bedre landbrugspraksis i landsbyerne i Nordøstthailand, i tæt sam-arbejde med den thailandske lærerstab. Så da Lissen vendte hjem fra USA til jul, kunne jeg spørge hende om hun ville giftes med mig og tage med til Thailand i to år. Heldigvis sagde hun ja, og fik også anledning til at bruge sin sygeplejeuddannelse og undervise unge lokale jordmødre. Vi arbejdede nu tættere på Saigon end på Bangkok, kun 50 km fra grænsen til Laos og noget lignende til Cambodia. Vi arbejdede i skønne, fattige, men fredelige omgivelser mens uroen steg i Vietnam, da vi forlod Ubol ved årsskiftet til 1964, lige før Vietnamkrigen tog fart.

Lissen (Johanne) og Georg Nielsen var i to år, 1962 til 1964, udsendt til Thailand af Mellempfolkeligt Samvirke.

Foto: Hals Arkiv, B20756

Året før vi kom til Thailand havde det danske og det thailandske kongepar åbnet det store malkekvægsprojekt Thai Danish Dairy Farm 150 km nordøst for Bangkok. Her var nu uddannet en flok unge landmænd fra Nordøstthailand, hvor man aldrig før havde haft malkekøer, til at malke og passe køer. Nu skulle vi så se om vi kunne hjælpe dem i gang med at have hvert sit lille landbrug. Det blev min opgave at organisere dette i foråret 64. Vi fik ansat en ung landmand fra Hjørring, Frede, der skulle hjælpe de enkelte i gang, hver med 5-6 køer og lidt jord, som en slags forsøgsprojekt.

Så tog vi hjem til Danmark, men allerede et halvt års tid efter var jeg tilbage igen i fire uger. Da var der kommet i stand at et temmelig stort areal kunne udstykket til små husmandsbrug. Det blev en succes og jeg fulgte det i årene fremover. I den nordøstlige del af Thailand var der "dansk" malkekøer rigtig mange steder. Der var ingen der malkede køer da vi kom derud i 1962.

Hjemme i Danmark igen

Så fulgte et arbejde som konsulent i Landbrugets Oplysnings og Konferencvirksomhed fra 1964-1968, dels med udarbejdelse af studiekredsmateriale og dels programudarbejdelse og ledelse af kurser for folkevalgte i landbrugets lokale andelsforeninger, landboforeninger og husmandsforeninger.

I den samme periode blev det til medlemskab af Styrelsen for Mellempfolkeligt Samvirke og formand for udvalget for Dansk Ungdoms U-landsarbejde. Samt til medlemskab af forskellige udvalg vedrørende landbrugsbistand og landdistriktudvikling som DANIDA benyttede sig af fra 1964 til 1994, herunder som næstformand i det af Ulandstyrelsen nedsatte udvalg vedrørende landbrugsbistand, gennem alle de år det eksisterede. Det blev også til mange års medlemskab af det Danske FAO-udvalg fra 1976, herunder deltagelse

som dansk repræsentant ved FNs Food and Agricultural Organizations, FAO's konferencer og i komitearbejde som blandt andet FAO's permanente landbrugskomite.

I 1968 blev jeg forstander for Landbrugets Informationskontor, en selvvejende institution som blev oprettet under Landbrugsministeriet i forbindelse med Marshallhjælpen i 1953. Dets opgaver var at producere landbrugsfaglige film, håndbøger, pjecer, udstillinger lærebøger og audiovisuelle hjælpemidler til den landbrugsfaglige undervisning og rådgivning. Landbrugets Informationskontor (LIK) flyttede 1968 fra Frederiksberg tæt på Landbohøjskolen til lokaler på Tune Landboskole, som landbrugsorganisationerne havde overtaget for at ændre den til en efteruddannelsesskole for konsulenter, landbrugslærere m.fl. Den hididige forstander A.O.Rasmussen fortsatte indtil 1972 og førte tilsyn med den større ombygning som blev iværksat. Herefter blev jeg tillige forstander for Tune Landboskole. Her blev gennem de næste 25 år opbygget et system, hvor det blev nomen at alle landbrugslærere og landbrugskonsulenter fulgte et eller to ugekurser om året. Her blev skabt et væsentligt fælles mødepunkt hvor forskerne kunne præsentere og diskutere deres nyeste resultater med de rådgivere og undervisere, som arbejdede direkte for jordbrugerne. Nye dimittender fra Landbohøjskolen fik hvert år tilbudt et fire ugers kursus i undervisnings- og rådgivningslære, som introduktion til deres kommende arbejde.

Fra Landbrugets Informationskontor, blev der nu udarbejdet størstedelen af undervisningsmaterialerne til landbrugsskolerne i tæt samarbejde med de primære brugere, det var egentlige lærebøger og audiovisuelle hjælpemidler i alle former til hele landmandsuddannelsen. Landbrugets Informationskontor oprettede sit eget forlag, som i 1989 skiftede navn til Landbrugsforlaget. Sammen med landbrugets rådgivningstjeneste blev der hvert år produceret faglige udstillinger og pjecer om aktuelle faglige emner til brug i det lokale oplysningsarbejde.

Ønsket om efteruddannelse af bosiddende landmænd voksede i samme periode, så Landbrugets Informationskontor tog fat på at udarbejde kursusplaner og kursusmateriale til en serie af udvidede driftslederkurser.

Fra først i 1980'erne udvikledes et koncept for landmændene under navnet "En uge på landbrugsskole" som blev udbudt over hele landet, og som sidst i 1980'erne fik over 8000 landmænd om året til at efteruddanne sig på regionale kursussteder.

Tune Landboskole

Efteruddannelsescentret på Tune Landboskole fik fra 1972 til 1988 en betydelig bevilling fra den amerikanske Kellogg fond, som gav mulighed for at igangsætte et betydeligt udviklingsarbejde med nye undervisnings- og rådgivningsmetoder, samt for en række stipendier til studieture for landbrugskonsulenter og landbrugslærere til amerikanske universiteter. Her fik jeg god nytte af mine erfaringer fra opholdet i U.S.A. nogle år tidligere.

Med oprettelsen af Landbrugets Rådgivningscenter i Skejby, Aarhus i 1988 flyttede Landbrugets Informationskontor sammen med Landbo- og Husmandsforeningernes faglige Landskontorer til Skejby i det vestlige Aarhus, hvor jeg indgik i den samlede centerledelse.

I 1996 blev den selvejende institution Landbrugets Informationskontor opløst og dens funktioner videreført i en ny form og omdøbt til Landskontoret for Uddannelse, da det samtidig blev landskontor for det Landbrugsfaglige Ungdomsarbejdet. Jeg gik på pension i slutningen af 1998.

Forstanderhvervet medførte deltagelse i en række udvalg som f.eks formand for Landbrugets Filmudvalg, medlem af Landbrugets Radioudvalg,

Poppelgaard blev i 1984 overtaget af Johannes Elsnab. Fotografiet af stuehuset er fra 2019.

Foto: Ove Jakobsen, Hals Arkiv, B14818

medlem af Undervisningsministeriets Voksenuddannelsesråd og formand for Undervisningsministeriets Rådgivende Udvalg for uddannelse af Landbrugs- og Gartnerteknikere og medlem af Danmarks Radios programråd 1988-94. Desuden i 1978 deltagelse i 4 ugers kulturrejse til Kina, og flere rejser til Kina, som europæisk repræsentant i et rådgivende udvalg for China Europe Center for Agricultural Technology. I 1988 blev jeg benådet med et Ridderkors af Dannebrogordenen, som det hedder.

Efter pensioneringen fortsatte bestyrelsesarbejde for Landbrugets Kulturfond og nu deltog jeg i en række kurser arrangeret af Folkeuniversitetet, og sagde ja til at sidde i Styrelsen for Folkeuniversitetet ved Aarhus Universitet i en årrække.

De sidste tyve år har budt på et aktivt pensionistliv i huset på Fritz Sybergsvej i Højbjerg, med flere ugers ophold hvert år i den gamle hjemegn i sommerhuset i Hou. Alle tre døtre med mænd og seks børnebørn bor i og omkring Aarhus, så Lissen og jeg nyder omgivelserne, mens vi går tur i Marselisborgskovene og på golfbanen i Moesgaard.